שינוי¹ יין אין צריך לברך

A change of wine does not necessitate a blessing

Overview

The ברייתא teaches that if one is drinking wine and they brought him new wine from a different barrel, he is not required to recite a new בורא פרי הגפן. Our תוספות discusses the הטוב והמטיב of ברכה.

מיהו הטוב והמטיב צריך לברך כדאמרינן בהרואה 2 (שם דף נט,ב)

Nonetheless (even though one does not make a new בפה"ג), he is required to recite the ברכה of ברכה, as the גמרא states in פרק הרואה

ופירש רשב"ם³ דווקא היכא דמשובח מן הראשון וכן בהלכות גדולות⁴ - And the רשב"ם explained that this rule is specifically where the new wine is better that the first wine, and is it also ruled so in the - הלכות גדולות -

וכן משמע בירושלמי דסוף כיצד מברכין - כי

And it also seems so in the ירושלמי at the end of פרק כיצד מברכין -

- אבא יין אין צריך לברך שינוי יין אין צריך לברך אמר יין חדש וישן דקאמר אבא רב הונא אמר יין חדש וישן צריך לברך Where it states, אבא בר רב הונא ruled, new wine and old wine requires a blessing, a mere change of wine does not require a blessing -

שינוי מקום צריך לברך? היסח הדעת כמו שהוא שינוי מקום - A change of place requires a blessing; if his mind was distracted from drinking any more wine, it is just like a change of place' and a new blessing is required, even if he remains in the same place. This concludes the quote from the ירושלמי -

- משמע שרוצה לומר דיין חדש וישן צריך לברך לפי שהישן טוב מן החדש It seems that he wants to say that if one was first drinking new wine, and then they brought old wine, he is required to recite הטוב והמטיב, since old wine is better than new wine -

 $^{^{1}}$ תוספות is (seemingly) referencing the עמוד ב' on the עמוד.

 $^{^2}$ We cite the גמרא there; אברך שינוי יין א"צ לברך שינוי א"ר יוסף בר אבא א"ר יוסף בר אבא א"ר יוחנן אע"פ שאמרו אינוי א"צ לברך שינוי מקום צריך לברך וא"ר יוסף בר אבא א"ר יוחנן אע"פ שינוי יין א"צ לברך אבל. There is no mention there whether the new wine must be better than the original wine.

³ Here ד"ה אחד.

 $^{^4}$ The מפר הלכות ספר was written in the time of the גאונים and is generally attributed to ר' שמעון קיירא, while others attribute it to ר' יהודאי גאון.

ברכות פ"ה ה"ח ^כ

 $^{^6}$ יין חדש is when it is less than forty days from when the grapes were pressed, and יין ישן is when it is more than forty days and the fermentation process is ongoing.

 $^{^{7}}$ This refers to ברכת הטוב.

⁸ This refers to both בפה"ג and הטוב והמטיב.

⁹ This refers to בפה"ג.

- אבל שינוי יין סתם אין צריך לברך כיון שאין ידוע¹⁰ שהשני משובח

מה היה מברך ואמר רבי יצחק בשם רבי ברוך הטוב והמטיב -

However, a mere change in wine does not require a blessing (of הטוה") since it is not known that the second (new) wine is better, than what he was drinking. This seems to support the view of the בה"ג and the בה"ג. Now תוספות offers an opposing view -

מיהו עובדא דבתר הכי פליג עליה דקאמר דעל כל חבית וחבית מברך -However, the incident that follows there (in the ירושלמי) argues with this view, for it stated that רבי recites a blessing for the wine from each and every barrel -

What blessing did he recite; so ר"י said in the name of ר"ב, the blessing of הטוה" - הטוה"משמע בכל ענין אפילו מטבא לבישא ^{11} -

This indicates that they made a הטוה"מ in any event, even from good wine to bad wine. This would indicate that even if we know that the second wine is inferior, הטוה"מ needs to be recited -

- מיהו יש לדחות שהיה מברך לפי שלא היה מכירו¹² אבל אם ידוע שהשני גרוע לא for each **However, we can disregard** this conclusion and say **that he recited** הטוה"מ for each new barrel, **because he was not aware** whether it was better or not, **however if it was known that the second** barrel **was inferior, he would not** recite הטוה"מ

חוספות offers his view:

- ונראה דאפילו השני גרוע מברך¹³ דעל ריבוי יינות הוא מברך

And it appears to תוספות that even if the second wine is inferior, he recites the הטוה"מ, since the blessing is on the multitude of wines, therefore he makes the הטוה"מ ובלבד שלא יהיה האחרון רע יותר מדאי שאין יכולין לשתותו אלא מדוחק -

Provided that the last one is not so very bad that one can barely drink it -

- 14וצריך לברך הטוב והמטיב בין בשעת סעודה בין שלא בשעת סעודה

And it is necessary to recite השוה"מ whether one is drinking wine during a meal, or whether one is drinking wine not during a meal -

ויחיד אין צריך לברך אי ליכא אחרינא בהדיה כדמוכח בהרואה¹⁵ (שם) -

_

¹⁰ When the second wine is brought, we cannot know whether it is better than the first until we drink it, therefore we cannot make a הטוב והמטיב. However, if the second wine is aged more, we know that it is of a better quality.

 $^{^{11}}$ The ירושמלי merely states על כל חבית על regardless of the quality.

¹² See footnote # 10. רבי did not know whether the new wine was inferior or not until he tasted it.

 $^{^{13}}$ תוספות disagrees with the רשב"ם and maintains that not only is there no requirement that the second wine need to be superior to the first wine, but even if we know that it is inferior, הטוה"מ is recited.

¹⁴ See 'Thinking it over'.

ברכות נט,ב. The גמרא גמרא הטוה"מ is only made if it is good for him and his friend. It cites our שינוי מגרא היון צריך לברך and qualifies it that הטוב is recited only if דאיכא בני חבורה דשתו בהדיה. Also הטוב המטיב means for the person reciting the ברבה and ברבה refers to his friend.

But an individual is not required to recite הטוה"מ if there is no one else drinking with him, as is evident in פרק הרואה -

ודוקא ביין מברכין לפי שזיבלו כרמיהן בדמיהן של ישראל 6-And we recite הטוה"מ only by wine, because they (the Romans) fertilized their vineyards with Jewish blood from the people whom they killed in ביתר, for seven years, and the blessing of הטוה"מ was instituted for the הרוגי ביתר -

והטוב שלא הסריחו והמטיב שניתנו לקבורה 18 [ועיין תוספות ברכות נט,ב דיבור המתחיל הטוב]: And the word הטוב is thanking 'ה that their bodies did not become putrid, and the word המטיב is thanking 'ה that permission was granted to bury them.

Summary

According to the ברכה the הטוה"מ of הטוה is only made if the second wine is better than the first, however תוספות maintains that הטוה"מ is always recited unless the second wine can hardly be drunk. הטוה"מ is only for wine and only if there is more than one person drinking.

Thinking it over

תוספות writes that we recite הטוה"מ whether it is בשעת הסעודה or not בשעת הסעודה. ^{19} Why would we even think that there should be a difference whether it is בשעת הסעודה or not?!²⁰

¹⁶ See גיטין נו,א at the very bottom.

¹⁷ See ברכות מח.ב.

¹⁸ The הרוגי ביתר were lying on the open field for an extended period of time before the Romans finally gave permission to bury them. The הטוה"מ of הטוה"מ was instituted as a fourth ברכה and since it is associated with vineyards, the ברכה is made also for שינוי יין, (and) because wine is similar in appearance to blood. See חוס' תענית לא,א ד"ה תיקנו.

¹⁹ See footnote # 14.

²⁰ See מהרש"א.